

Prædiken til Bededag

Matt. 3, 1-10

Konfirmation

I dag præsenteres vi for Johannes Døber, mens han endnu stod ude ved Jordanfloden og prædikede omvendelse som en rigtig dommedagsprædikant: ”Øgleyngel, hvem har bildt jer ind, at I kan flygte fra den kommende vrede? ... Øksen ligger allerede ved træernes rod, og hvert træ, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden”. Det er noget af en svada at blive mødt med ikke mindst på en festdag som i dag. Kunne vi ikke bare have hørt nogle pæne og hyggelige ord, i stedet for at overfuses med sådanne trusler, der ikke kan andet end bringe os i dårlig stemning? Hvorfor skal vi høre disse hårde ord? Ja, om ikke andet, så understreger evangeliet, det glædelige budskab i denne form, at det ikke alt sammen er for sjov, men at der er en alvor midt i glæden, som vi ikke må glemme, og som vi er kommet i kirke for at blive husket på.

Det var den samme alvor, som folk fra Jerusalem og Judæa ”i de dage” tog ud til Johannes Døber for at blive mindet om. Hvad var det så, de havde glemt, for nu at spørge på den måde? Med et ord fra *Hebræerbrevet*, som jeg læste et lille stykke af fra alteret, så

var det den *pagt*, som Gud havde sluttet med sit folk i gamle dage. Med Moses som mellemmand havde Gud indgået en aftale med dem. ’I skal være mit folk og jeg vil være jeres Gud’, havde han sagt, og så havde han skrevet aftalen ned, ikke på papir men på to stentavler: ti bud var aftaleteksten. Hvis de rettede sig efter budene, ville han være med dem. De ti bud er sådan set meget rimelige retningsregler for menneskelig adfærd og samfærdsel, men at overholde loven er svært. Læser vi Israels historie efter, så er den da også én lang beretning om, hvordan folket overtræder loven, ved strafald, ved afgudsdyrkelse, og om Guds straf og tilgivelse. Gud kan ikke lade være med – i sidste ende – at tilgive. Sådan er han indrettet. Han nærer kærlighed til de mennesker, han har skabt, og derfor vil han, at de skal leve efter hans vilje, og derfor tilgiver han. Det skal man tage alvorligt, og det gør man ikke ved at benytte sig af den kærlige Gud, og bare tænke: ’pyt, jeg kan altid få Guds tilgivelse’. Men Gud tilgiver, ikke blot fordi han er en kærlig Gud, det skyldes også, at han insisterer på, at der er en mening eller en orden. Og når vi på den ene eller anden måde bringer forstyrrelse i denne orden eller mening i tilværelsen, så prøv

ver han på at få os tilbage på sporet ved at tilgive os; ved at give os en ny begyndelse. Det kan han gøre, fordi den orden Gud insisterer på, stemmer overens med det, som er hans vilje.

Det, der så bliver vores opgave, er det, som Johannes Døber kalder omvendelse. ”Omvend jer!” siger han. Johannes Døber var sjovt nok lidt af en modeprædikant, for som vi hører, kom folk fra Jerusalem og hele Judæa og hele Jordanegnen ud for at høre ham prædike og for at lade sig døbe af ham. Det var godt nok, for han beredte derved vejen til den dåb, som Jesus kom til verden med.

Men der fortælles også om de fromme farisæere, som gerne ville have del i den syndsforladelse, som Johannes med sin dåb var i stand til at give dem. Men farisæerne kommer med et forkert sind. Et sted kalder Jesus dem for hyklere, og de har vel tænkt, at de ved at tage mod Johannes’ dåb ligesom kunne få del i den frelse, han formidlede. Men man kan ikke behandle det indre i livet, som om det var noget ydre. Johannes gennemskuede dem, og derfor kaldte han dem for øgleyngel! De skulle ikke tro sig sikre, for sådan er livet ikke. De skulle i det hele taget bære frugt, som var omvendelsen værdig, det vil netop sige, at der skulle være overensstemmelse mellem det de tænkte og det de gjorde, mellem det indre og det ydre, mellem tro og gerning. Sådan var det for Johannes selv, og det kunne farisæerne udmærket se; det gav sig simpelthen af hans udseende og levevis.

Alt dette skete, før Jesus blev døbt i Jordanfloden af Johannes. Men en dag kom Jesus

forbi og insisterede på at blive døbt, selvom Johannes mente, at det var ham, der skulle døbes af Jesus. Jesu dåb var et tegn på det, som *Hebræerbrevet* kalder ”den nye pagt”. Allerede profeterne i Det gamle Testamente havde talt om, at Gud en gang ville indgå en ny aftale med folket, ja, ikke alene med folket men med alle mennesker. Det var en aftale, der har en noget anden karakter end den gamle. Den nye er ikke på samme måde skrevet ned. ”Jeg lægger mine love i deres indre og skriver dem i deres hjerte”, som forfatteren til *Hebræerbrevet* formulerer det, for sådan havde allerede profeten Jeremias sagt. Den nye pagt stadfæstes altså gennem ordet. Der er ikke nogen ydre aftale. Der er ikke andet papir end en dåbsattest, men den er sådan set kun et dokument, der beviser, at man er blevet døbt. Ved dåben gælder almindelig retspraksis, at den aftale, man har indgået mundtligt, er lige så god som den, man har skrevet ned. Men det er derfor, vi taler om den gamle og den nye pagt. Om det gamle og det nye testamente. Og der er god og saglig grund til at skelne, men ikke på en sådan måde, at det gamle og det nye bliver rene modsætninger. Den gamle pagt er ganske vist nær ved at forsvinde, som der står, men helt forsvundet er den ikke endnu. Og helt gå i glemmebogen må den ikke. Vi skal passe på med at hælde for meget ud med dåbsvandet!

Vi, der står i den nye pagt, vi, der er døbt, har ikke desto mindre en tilbøjelighed til at ignorere den gamle pagt og alt, hvad der hører den til. Og det, der hører den til, er ikke alene loven, de ti bud, men også den side af menneskelivet, som vi ikke bryder os

om at have med at gøre.

I Danmark er vi glade for ordet hygge. ”Nu skal vi hygge os; nu skal vi have det hyggeligt”, siger vi i et væk. Og ikke et ondt ord om det, med mindre vi ikke har blik for andet, for har vi ikke det, så amputerer vi menneskelivet, og det betyder, at det hyggelige mister sine konturer. Hvis alt er hyggeligt, hvordan ved vi så, hvad hygge er? Det hyggelige bliver urealistisk uden hold i virkeligheden. For virkeligheden består af mere end det hyggelige. I ethvert menneskeliv er der noget, som vi helst havde været foruden. Vi bærer alle sammen rundt på en sorg eller et savn. Der er noget, der piner os; vi kan være angste, vi kan være fortvivlede. Og hvad der mindst hjælper os er at fortrænge angsten eller det pinlige og prøver at pakke det ind - i hygge.

I en dagbogsoptegnelse fra 1850 skriver Søren Kierkegaard netop noget om, hvordan vi skal forstå evangeliet i forhold til loven, den gamle pagt i forhold til den nye. Han understreger, at vi ikke må skelne alt for skarpt, fordi vi så fortrænger alt det, som gør os angste og fortvivlede, og som Kierkegaard her kalder det forfærdende:

”Det er en skammelig Misbrug, der drives med den Inddeling: Loven er det Forfærdende – Evangeliet det Beroligende. Nei, Evangeliet selv er og skal være i sit Første Forfærdende. Havde det ikke været saa, hvor i al Verden kunde det da være gaaet Kristus, som det gik ham, at da Han sagde: kommer hid – da bleve Alle borte, de flyede ham” (NB 15: 109. *SKS* 23, 76 (1850)).

Hvis Jesus havde ageret som den frelser, hans samtidige håbede på: en konge, der

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

med sværd i hånd havde jaget romerne ud af landet og oprettet paradiset på jorden, så skulle han nok have fået tilhængere, men det var han ikke. Han var kommet til verden, fordi der er noget, der er forfærdende; fordi vi modarbejder den orden, som er nedlagt i skabningen; fordi vi gør det meningsfulde meningsløst. Han kom ikke med et nyt program for, hvordan det forfærdende kan forsvinde ud af verden, for han vidste, at det hører verden og menneskelivet til, men han kom for at tage det forfærdende på sig. Han satte sit liv til for sine venner. Han kom med en ny pagt og en dåb, hvori Gud gør os til sine børn og skænker os syndernes forladelse, og hvor han også giver os Helligånden, så vi kan omvende os og følge ham efter, det vil sig tage det forfærdende på os. Tilgive dem, der forbryder sig mod os. Gøre de kærlighedens gerninger, der hører vores liv til.

Derfor startede evangeliet i dag med en domsprædiken. Her tegnes et realistisk billede af os. Vi ligner nemlig mest de fromme farisæere, som ser pæne ud på overfladen, men dækker over et beregnende og udspekuleret sind. Vi ligner derfor også dem, der har brug for at se sig selv i øjnene, så vi kan blive bevidste om, hvem vi er.

Når vi kommer til gudstjeneste, så er det netop for at lære sig selv at kende og at blive dem, vi er! Og det sker kun på en troværdig måde, når vi først kaldes det, vi er, med evangeliets ord: syndere, for først derefter giver det mening, og bliver det troværdigt at forstå, at vi har vores synders forladelse.

Men når vi så har forstået det og fået vendt os rigtigt, så kan vi med ro i sindet hygge os og feste, når det er det, vi skal!

Søren Jensen

Ellevang Kirke

Salmer:

749, 498, 410, 192, 52, 787